

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 05 Aralık 2023
Sayı : 292

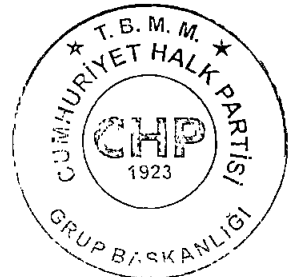
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Devlet Memurları Kanunu ile İş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa SARIGÜL
Erzincan Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 8-12-2023	Esas No: 2/1855

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİGİ
07 Aralık 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
07 Aralık 2023
No: 1338340

GEREKÇE

Birleşmiş Milletler, nüfus konusunda ülkelerarası karşılaştırılabilir istatistikler elde edilmesi amacıyla sonu 0 ile biten yıllara yakın yıllarda ülkelerin “nüfus ve konut sayımı” yapmalarını önermektedir.

Türkiye de geniş kapsamlı bir örneklem araştırması şeklinde planlanan Nüfus ve Konut Araştırması son olarak 2011 yılında gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık geçen 12 yılda maalesef çalışmanın tekrarın yapılmadığı görülmektedir.

Engellilik tanımı ve sınıflandırmasındaki yeni yaklaşımla beraber Nüfus ve Konut Araştırmasında engellilik; tıbbi yaklaşımdan (organ kaybı, işlev bozuklukları) ziyade fonksiyonlardaki sınırlılıklara odaklanmaktadır. Araştırmada engellilik; görme, duyma, konuşma, yaşitlarına göre öğrenme/basit dört işlem yapma, hatırlama/dikkatini toplama alanlarıyla hareket güçlüğü (yürüme, taşıma, tutma ve merdiven inip çıkma) alanlarında tanımlanmıştır. Araştırma kapsamında bu alanlardan en az birinde çok zorlandığını veya hiç yapamadığını belirten kişiler en az bir engeli olan nüfus kapsamına alınmıştır.

2011 yılı Nüfus ve Konut Araştırması sonuçlarına göre, en az bir engeli olan (3 ve daha yukarı yaş) nüfusun oranı %6,9 (4.876.000 kişi)'dur. Erkeklerde %5,9 olan bu oran kadınlarda %7,9'dur. (2011)

Bölgesel olarak bakıldığında Karadeniz Bölgemizde engellilerimizin yoğunluğu dikkat çekmektedir.

Bir diğer engellilik araştırması, TÜİK'nun Türkiye Sağlık Araştırmasıdır. En güncel olan 2014-2019 yılları arasındaki, 15 yaş üstü vatandaşların genel sağlık durumu araştırmasında yer alan genel verilerdir. Burada genel yaklaşımla saptanan verilerde yaklaşık %15 oranında bir engellilik durumu gözlenmektedir. Bu verilerde de kadın engellilik durumu görme, işitme, yürüme ve öğrenmede Erkeğe göre çok daha baskındır.

Bu iki veri sistemine göre, Engelli nüfusumuzun yaklaşık %12'lik bir nüfusa karşılık geldiği ortaya çıkmaktadır. Kısacası 10 milyonun üzerinde vatandaşımızın Engelli olarak hayatlarını ikame ettiği görülmektedir.

Engellilerimizin çalışma yaşamını belirleyen 4857 Sayılı İş Kanunu'nda yer alan kotalar, engellilerin iş erişimlerinin sınırlarını oluşturmaktadır. Diğer yandan 23.07.1965 tarihli Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren 657 Sayılı Devlet Memurları Kanun'un 53'üncü maddesinde engelli çalıştırmaya yönelik hükümler bulunmaktadır. Buna göre, kamu kurum ve kuruluşları bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda yüzde 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadırlar denilmektedir. Bu oran Özel sektör de yüzde 4 olarak uygulanmaktadır.

Ancak son yıllarda hem kamu işyerlerinde hem de özel sektörde söz konusu kanuna uygun istihdam koşullarına uyulmadığı, uymayanlara uygulanan müeyyidelerin yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır.

2011 yılında gerçekleştirilen Nüfus ve Konut Araştırması'na göre en az bir engeli olan nüfusun işgücüne katılma oranı erkeklerde %35,4, kadınlarda %12,5, toplamda ise %22,1'dir.

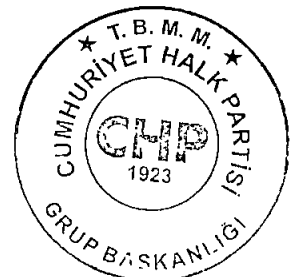
Genel Nüfus (Mayıs, 2023) göre ise işgücüne katılma oranları Erkeklerde 71,5 Kadınlarda yüzde 36,1 toplamda ise yüzde 53,5'dir.

2023 yılı Mayıs sonu itibarıyla Engelli Birey Çalıştırmakla Yükümlü olan kurumlarda kota açığı kamuda 2.929, özel sektörde ise 19.213'dür. Yani kota açığı yaklaşık 22 binin üzerinde iken bu konuda gerekli olan yükümlülüklerin yerine getirilmediği de ortadadır.

Yine Kamu kurumlarında ve özel sektörde engelli kotasından işe yerleştirilen işçilerin yıllara göre dağılımına bakıldığında 2005 yılında Kamu da 1.728, Özel sektörde 21.589 olan işe yerleştirilen engelli sayısının; 2021 yılında Kamu da 355, Özel sektör de 10.200 ve 2023 Haziran ayı itibari ile Kamu da 204, Özel sektör de 15.943 olduğunu görülürken yıllar içinde ilerleme olmadığı da rakamlarla ortaya çıkmaktadır.

Bir diğer veriye bakıldığında ülkemizde 5 Milyonun üzerinde Kamu da Memur bulunurken ve 200 bin Engelli istihdamı gerekirken Haziran 2023 itibari ile Kamu da engelli memur sayısı 67.986'dır. Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı (EKPSS)'na başvuran engelli sayısına baktığımızda EKPSS kuraya başvuran 25 bin, EKPSS'ye başvuran sayısı da 120 binin üzerinde iken bu yıl yerleşen sayı toplam 2 bin 218 de kalmıştır.

Teklif ile engelli bireylerimizin kimseye yük ve muhtaç olmadan sosyal hayata dahil ederek bağımsız biçimde hayatlarını idame ettirebilmeleri ve buna ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 -Madde ile engelli bireylerimizin sosyal, psikolojik ve ekonomik açıdan refahlarının arttırılması, kamu sektöründe çalıştırılması zorunlu engelli bireylerin oranı artırılarak iş hayatında daha görünür olmaları ve dolayısıyla toplumsal yaşama daha etkin katılımları amaçlanmıştır. Bu sebeple Kamu Kurum ve Kuruluşlarında çalışan engelli bireylerin istihdam oranı %6'ya çıkarılmaktadır.

MADDE 2- Madde ile 4857 sayılı iş kanununa göre istihdam edilen engelli kota oranları "özel sektör iş yerlerinde" ve "kamu işyerlerinde" artırılmaktadır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

**DEVLET MEMURLARI KANUNU İLE İŞ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1-14/7/1965 tarihli ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 53' üncü Maddesinin birinci fıkrasında yer alan "%3" ibareleri "% 6" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30'uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli" ibaresi "özel sektör işyerlerinde yüzde beş engelli" ve "kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli" ibaresi "kamu işyerlerinde ise yüzde altı engelli" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

